

آبونه شرائطی : هریر ایچون
سنه لکی (۴۰۰) آلتی آیلغی
(۲۲۵) ممالک اجنبیه ایچون
سنه لکی (۴۵۰) آلتی آیلغی
(۲۵۰) غروشدر.

نسخه سی ۷۰۵ غروشدر .
سنه لکی ۵۰۰ عددور .

اداره خانه : باب عالی جاده سنده
رشید افندی خاندنه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

مسلكه موافق آثار مع الممنونیه
قبول اولنور . درج ایدله یین
یازیلر احاده اولنماز .

الکتاب

آدره من تبدیلنده ایزلیجه
غروش کوندر بلیدر .

مکتوبلرک امضالری واضح
واوقوناقلی اولسی و آبونه
صره نومروسی محتوی
بولونسی لازمدر

ممالک اجنبیه ایچون آبونه
اولانلرک آدرسلرینک
فرانسزجه یازلسی رجا اولنور .

پاره کوندرلدیکی زمان نهیه
داثر اولدیغی بیلدیلسی
رجا اولنور

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر
اشرف ادیب

باش محرر
محمد ماکف

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

سیاست مدنیه دینیلین شیده مرکزله محیط آراسنده وجودی مطلوب نسبتلی اداره ایتمکدن بشقه برشی دکدر .

أودت ، طرز اداره منزی تاسیس مناسباته چالیشدیغمز مانلره اویدیرمق مجبوریتده یز . فقط بزمده مستقل بر وارلغه مستند اولدیغمز ، بر طاقم عادات و عنعنات ملییه مربوط بولوندیغمز ، استقلالی ملتزم بر ملت حیاتی یاشامق ایسته دیگمز آ کلاشیلمالیدر . وجودی موجودیتته کفایت ایتمه یز ، سیای ملیتده مر تسم خطوط ملیه نك فر قنده اولمایان بر مملکت ماده مستقل اولسه ده معنأ و حقیقه بشقه بر مملکتک تحت حکمنده دیگدر . زهر شیده اولدیغی کی قانون وضعنده دخی حساسیت ملیه منزی محافظه ایتملی ز که انظار اجانبده بر میراث یدی شککنده کوروش اولمایلم . خیر و شرعی بیلیر ، ترازوسی الوده ، در هم لری بلنده حساس بر تاجر نظریله باقیلمغه مستحق اولالم .

بعضیلری « مدنیت بر کدر . بو پارچه پارچه آله ماز » دیور لر . اودت بر مستقل حکومتک ویاملتک بروحدت مکمله اراهه ایتمه سی ایجاب ایدر که استقلاله مالک بر مملکت نظریله باقیله بیلسین . فقط هر شیتک برشی اولماسنه و بر شیتک کندندن بشقه برشی اولماسنه کوره بودرلو کلیده بر مفهوم منطقی تصویری امکان خارجنده در .

ینه معنای کلیده متعلق اولمق اوزره دینیلور که : « اوروپاده دین سیاسته قاریشدیریلیور . دنیا ایله آخرت اموری بشقه بشقه شیردن عبارتدر ، بوراده انجیل ایله قرآن یکدیگرینه قاریشدیریلیور دیگدر . معلومدر که حضرت عیسی یالکز بنی اسرائیلک غائب اولمش قویونلری آرامغه کلدیکی سویله مش ، کتیردیکی شریعت دخی صرف مبادی اخلاقیه دن عبارت بولونمش اولدیغی حالده بر مناسترک بیله اداره زاهدانه سنه کفایت ایتمه جک بر شریعت ناصل ملترک تدویر مقدراتی وظیفه سنی درعهده ایده بیلیر ؟ عالده بر مسئله کوسستریله بیلیرمی که خریستیانلق حسیاتندن آزاده بر صورت حله اقتزان ایده بیلمش اولسون ؟ ا کر حسیات مذ کوره دن متجرد بر سیاست تعقیب ایدمش اولسه یدی حکمی عالمشمول بر اداره جهانگیرانه تعقیب ایتمکده اولدق لری نه صورتله تعلیل ایتمک امکانی تصور اولونه بیلیردی ؟ بر جسم آلی شرائط حیاتیه سنی کندینه موافق بولدیغی جزؤ فردلری طانیهرق طوبیلا یور ؛ بشقه سنک بره زانته سینه دکل ، کندی معرفت ذاتیه سینه انتخاب ایدیور . هیچ برشی طیمتک کندینه تخصیص ایتمدیکی نقطه دن آریلامیور . حکمتده هر شیتک نه اولدیغی بیلیمکدن ، خلقتک اقتضا ایتمدیکی کالی بوسورتله الوده ایده بیلیمکدن عبارت دکیدر ؟ ا کر اوروپا مدنیق بروحدت کلیه افاده ایدیورسه شو حالده دیار مدنیت نامی و بر دیگمز یرلرک حمله ملواتی دخی جکرک کتورمکلیمز لقتضا ایتمی ؟ .

احیاده نشو ، که اونده حصوله کن تغییر اتدن عبارتدر ، بوتغیر قانون

طبیعته موافق بر مجرا ده جریان ایتمزه اوکاتکمله خادم بر تجدد معناسی و یریه بیلیرمی ؟ مملکتده حصوله کن حس تجدد بزی ایستر ایسته من اوکنه قاتوب کوتوریر دینیه منزه . بو حسک هر حالده بر شکل مخصوصه کیرمه سی لازم کلیر . ایسته معرفت مدنیه ، تربیه ملیه ده بود اثره داخلنده تعقیبی مقتضی معارف سیاسیه دندر . بزم ایچون بوباده اختیار ایدیله جک یرول وارسه اوده سرعت ممکنه ایله حیات مستقبله منزه بر مرکز استقرار حاضر لامقدن بشقه نه اولایلیر ؟

شوراسی ده شایان قید و تدقیقدر که بر قانونک استناد کاهی اخلاقدر . اخلاق عمومیه سی یولنده جریان ایتمه یز بر ملتی هیچ بر قوت و قهر مانلق طوتامامشدر . رومالیر کی حاکم عالم اولان بر ملت معظمه قانونلری نك الکیز یاده کسب انتظام ایتمدیکی بر زمانده ساحه موجودیتدن سیلنمشدر . طرحانه چورباسی بر طاقم قیریق دوکوک معلومات جزئیه متفرقه ایله مملکتک حس تعالیسی تطمین ایدیله منزه .

شو ، قاله بر مقدمه دن عبارت اولوب « مجله نك یوز سنه لک ترقیدن بزی محروم بر اقدیغی » مسئله سینه بوکا متفرع بعض مسائل اجتماعیه نك دخی حاجزانه تدقیقاتنه کیریشه جکر . محکمه تمیز اعضای سابقه سندن دارداغان زاده

احمد نظیف

مسلمانلرده افتراق زوجین

افتراق زوجینک جوازی — طلاق مشروعیتده کی حکمت اجتماعیه — طلاق حقنده کی اعتراضاتی رد — اهلیت طلاق یالکز زوجک حائز اولماسنده کی حکمت شرعیه — طلاق انتاج ایدن احوال اجتماعیه — طلاق کثرت وقوعنه مانع اولاجق تدابیر اخلاقیه و اجتماعیه .

— ۱ —

افتراق زوجینک جوازی :

بشریتک هروجهله سعادتتی ، اعتلاسی تأمین ایدمه جک احکامی ، اساساتی محتوی اولان شریعت اسلامیه ده بعض اسبابدن طولانی رابطه نکاحک رفع وازاله سی تجویز یویورلمشدر . بوسورتله زوجین بیننده افتراق حاصل اولور .

رابطه نکاحک رفع وازاله سی بعض اسباب شرعیه یه بناء علاقه . دارانک مراجعتلری اوزرینه حاکم حکمیه وقوعه کلیله جکی کی بالذات زوجک طلاق — یعنی الفاظ مخصوصه شرعیه دن برنی استعمال ایتمه سی — ایله ده وقوعه کلی بیلیر . بو خصوصاته دار تفصیلات و یرمک بزم استهداف ایتمدیگمز غایه ایله علاقه دار اولمادیغندن بزم بوراده یالکز بورابطه یی طلاق طریقله رفع وازاله ایتمه نك حکمت و مصالحته موافق ، منافع اجتماعیه مطابق اولوب اولمادیغنی تدقیق ایده جکر .

* *

طہورک مشروعیتندہ کی حکمت اجتماعی :

معلوم اولدینی اوزرہ نکاح ، بر نعمت عظیمہ در ، بر چوق فوائد و محاسنی جامعہ در ؛ سلسلہ انسانیہ نک حسن دوامہ ، محیط بشریتہ فضائل اخلاقیہ نک انکشافہ خادمدر . بناء علیہ بونعمتی کوزلجہ محافظہ ایتک ایجاب ایدر . بر ہیئت اجتماعیہ آرسندہ طلاق حادثہ لرینک کثرت وقوعی عالمہ لرک سعادتنہ منافی ، جمعیتک منافعنہ مخالف ، اخلاقی ، اجتماعی بر چوق محذورلری مستلزمدر . فقط بویله اولقلہ برابر بعضاً بین الزوجین اولیہ مؤسف برحالت تحدث ایدر کہ او حالہ طلاقہ توسلدن باشقہ چارہ قائماز ، مادنا طلاقک وقوعی بر عالمہ ای کبویوک فلا کتلدن قورتاریر ، زوج ایله زوجہ دن ہر برینہ بر حیات نوین بخش ایدر . کتب فقہیہ مزیدن (مبسوط السرخسی) دہ دینیلیور کہ « نکاح ، حد ذائندہ بر نعمتدر ، بر ضرورتہ مستند اولمایان طلاقلر ایسہ حماقت وسفاهتدن منبعث ، کفران نعمتدن معدوددر . لکن نکاحک بر نعمت اولماسی زوجینک حسن امتزاجی ، توافق اخلاقی طائندہ تحقق ایدر . عکس تقدیردہ نکاحک دوامی منازعاتک تمدیسنہ سبب اولور ؛ بناء علیہ بوکبی احوالہ عقدہ نکاحدن قورتولق ایچون طلاق مباح اولمشدر . فی الحقیقہ بویله بر حالہ طلاقدن دہا طبیعی برشی اولاماز . سوہ امتزاج ایله کچن بر حیاتک ، بر معیشت زہر آلودک نہ قیمتی اولابیلیر کہ بونک دوامی بر نعمت اولسون ؟ . حاصلی طلاق ، ضرورت حالندہ بر طاقم فوائد و محاسنی احتوا ایدرسدہ قطعی بر ضرورت بولونمادینی تقدیردہ اصلا قرین صواب اولاماز .

(منحة الطلاق) دہ بیان اولوندینی اوزرہ رسالتآب افندیمز حضرتلریلہ اصحاب کرامنک ایقاع بویورمش اولدقلری طلاقلر مطلقاً شرعاً معتبر اولان برر سببہ ، برر حکمت و مصلحتہ مستند ایدی ، یوقسہ ہیچ بری عیب یرہ ، بلا سبب واقع اولمامشدر .

آرتق اثر نبوی بہ اتباع ایتملری ایجاب ایدن افراد امتکدہ بر سبب شرعی بہ مستند اولمقسنین طلاقدہ بولونمالری البتہ شایان تحسین بر حرکت اولاماز .

* *

طہورہ مقننہ کی اعتراضاتی رد :

بعض غرب مؤلفلری شریعت اسلامیہ نک تجویز بویورمش ولدینی تعدد زوجات علیہندہ بولوندقلری کبی بر زمان دہ طلاقک مشروعیتی حقتدہ بر چوق اعتراضات در میان ایتمشلردی .

غریبونی ہر خصوصہ تقلیددن ، آنلرک بالجملہ افکارینی تصویبدن بر ذوق وجدانی حسن ایدن بعض مسلمانلردہ بواعتراضاتہ اشتراکدن کندیلرینی آلامیورلر .

خرستیانلق طائندہ نکاح ، نام اقدس السہی بہ عقد ایدیلیر بر رابطہ دن عبارت تلقی اولوندینی جہتلہ بو مقدس رابطہ ہی رفع وازالہ ایتک صلاحیت بشریہ خارجندہ در . بو رابطہ دائمہ نک زوالی آنجاق موت کبی مقدرات السہیہ نک وجودینہ منوطدر ، باشقہ صورتلہ قابل اولاماز .

حال بوکہ نکاح ، رضای طرفین ایله یابیلان بر عقد شرعی ومدنیدن باشقہ دکلدر . نکاح ، ناصل کہ احتیاجات طبیعیہ واجتماعیہ دن معدود ایسہ بعض اسبابدن ناشی زوجین آرسندہ وقوع افتراق دہ بر ضرورت حیاتیہ دن عبارتدر .

واقعاتینی ، دنیوی بر چوق مصالح و محاسنی متضمن اولان نکاحی بر ضرورت تحقق ایتدکجہ ، ازالہ ایتک محظوردن خالی دکلدر . فقط بر ضرورت تحقق ایتدیکی تقدیردہ دہ بو رابطہ ہی ازالہ ایتکدن دہا معقول ، دہا شایان تصویب بر حرکت اولاماز .

نتہ کیم طلاقک علیہندہ بولونانلردہ اخیراً الجای ضرورتلہ بو طریقہ ایستہ من سلوک ایتمشلردر .

ازجملہ بر زمانلر طلاق علیہندہ بولونان غرب کلیسائی مؤخرآ تفریق ابدان اصولی قبولہ مضطر قالمشدر . شرق کلیسائی ایسہ دہا زیادہ ایجابات اجتماعیہ ایتینادہ مجبوریت کوردک مأمورین روحانیہ واسطہ سیلہ عقد ایدیلن بر عقدک ینہ عینی واسطہ ایله رفع ایدیلہ بیلہ چکنہ فالح اولمشدر .

بو کون اورتودوقس وروم کلیسالی قانونلرنجہ دہ نکاح بر چوق سیلردن طولایی رفع ایدلمکدہ در .

عبرانیلر آرسندہ دخی بر چوق اسباب طلاق موجوددر . بو سیلردن بری تحقق ایدنچہ محافل روحانیہ جہ طلاق حکم اولونمقدہ در . الیوم آروپا قوانین مدنیہ سنہ دخی طلاق حقتدہ بر چوق مادہ لر علاوہ اولونمشدر .

ینہ غرب مؤلفلرینک اعترافلریتنہ نظراً بو کون آروپالیر ایله آمریقایلیر آرسندہ شرقلیردن زیادہ طلاق وقوع بولمقدہ در . ہلہ حرب عمومیدن صوکرہ پک چوق طلاق وقوعہ کلمشدر . آروپا دارالحربنہ کلن آمریقایلیر اورادن تزوج ایدوب مملکتلرینہ کوتوردکلری قادینلری مؤخرآ ترک ایتککہ باشلامش اولدقلرندن محکمہ لر بر چوق طلاق وقوعاتیلہ اشتغالہ مجبور اولمشدر .

آرتق طلاق تجویز بویوردیغندن طولایی شریعت عادلہ من حقتدہ ناصل تنقیداتہ جرأت اولونابیلیر ؟ . معظم شریعتنر بو بابدہ دخی بشریتک احتیاجاتی ، حالات روحیہ سنی نظر دقتہ آلمش اولدیغندن قابل اجتناب اولمایان برامر اجتماعی ہی علی الاطلاق منع ایتکی موافق حکمت کورمہ مشدر .

نکاحك ینه بالتراضی رفع ایدیله بیلیمه سیدر . بوصولت ، وهله اولاده مقرون عدالت کوریله بیلیر ، لکن کوزلجه دوشونیلیرسه بونک ده حکمت ومصلحته موافق اولمادینی تظاهر ایدر .

بو صورت ، اولاً حکمت اجتماعیه منافی اولارق زوجه نك صلاحیتنی تزئید ایده جکی حلاله زوجك حق طبعیسی تقیصه باعث اولور .

زوج ، زوجه سنك مهرینی اعطایه ، نفقه سی تدارک وسائر برقم احتیاجات حیاتیسی تأمینه مجبور طوتولیور ، زوجه نك نائل اولدینی بوقدر حقوقه مقابل زوج ده حق طلاقه مستقلاً مالك بولونیور . آرتق ارککه ویریلن بوحق نهدن چوق کورولمایدیر ؟ نعمت ، گفته کوره دکلیدر ؟

تانیاً زوج طلاقه مضطر قالدینی تقدیرده زوجه سنك رضایی استحصاله مجبور اولاجندن بوحال مشکلاته باعث ولدی الحاحه طلاقدن منتظر اولان مصالحك حصوله مانع اولور .

مع هذا احكام فقهیه منزه نظراً بوبابده قادینلره برخصت مخصوصه بخش ایدلمشدر . شویله که : حق طلاقك یالکز زوجه عأدیتنی کندی ملاحظه سنه ملائم کورمه یں برقادین حین ازدواجده بوحقه مالکیتنی شرط اولارق درمیان ایدم بیلیر ، امر طلاق اصول مشروعه سی دائره سنده کندیسنه تفویض ایدلمه که عقد نکاحه موافقت ایتمز . بو طریقده توسل ایتمدیکی تقدیرده ایسه بوحقك یالکز زوجه عأدیتنی قبول ایتمش اولاجندن بالطبع مؤخرأ اشتکایه ، کندیسی مغدور عد ایتمکه صلاحیتی قائماز .

یالکز شونی عرض ایدیم که قادینلرک بویله برخصتدن استفاده به قالدیشماری کندیلری ایچون چوق کره منفعتدن زیاده مضرت تولید ایدم بیله جکندن شایان تصویب کوریله منز .

مع مافی قادینلرک ده هر حالده امر طلاقه مالکیتنی تصویب ایدن ارککلر بولونورسه بونلر کندی زوجه لرینه امر طلاق لرینی تفویض ایدم بیلیرلر . بو خصوصده کندیلرینه کیسه مداخله ایدم منز . فقط صوکره « زوجه لرمن بزى تطلق ایتمدی » دیبه مراجعت ایدم رک محکمه لری اشغال ایتمه ملیدرلر .

بوابده وارد خاطر اولان برجهت ده واردر که اوده امر طلاقك تقدیر محکمه به عأدیتیدر . فقط بوجهت نه قدر موافق اولابیلیر ؟ ذاتاً نظر شریعتده مبعوض اولان طلاقه توسل اولوماسی بر حاجت و ضرورته مستند دکلی ایدی ؟ عجباً ایش محکمه نك تقدیرینه قالدینجه بوبابده کی مقصد تأمین ایدیله بیلیرمی ؟ البته ایدیله منز .

فرض ایدیکز که زوج زوجه سنك سوء اخلاقدن ، جوهر عصمتدن محرومیتدن بحث ایدم رک پینلرینك تفریقی ایچون محکمه به مراجعت

بناءً علیه معظم شریعت اسلامیة نك بوتون احكام جلیله سی کی طلاق حقتده کی احكام عادله سی ده هر وجهه شایان تجیلدر . اولورر که بز بو احكام منیفه دائره سنده حرکت ایدم .

* *

اهلیت طلاقك یالکز زوجه نك هائز اولمادینه کی حکمت شرعیه :

احكام شرعیه منزه نظراً مادام که نکاح ، سائر عقود مدنیه کی بر عقد شرعیدن عبارتدر ، او حالده نکاحه بالذات مقتدر اولانلرک طلاق ده مقتدر اولماری بر امر طبعیدر . آرتق بو خصوصده همه حال باشقه لرینك توسطنه ، محکمه لرک مداخله سنه نهدن احتیاج کورلسون ؟ حریت شخصییه هائز ، اهلیت کامله حقوقیه مالک بولونان بر کیسه بو کی تصرف ایدن محروم اولوناماز . بویله بر حرکت ، حقوق اساسیه انسانییه منافیدر . شو قدر وار که اهلیت طلاقك (تفویض بولونماقجه) یالکز رجالك هائز اولوبده نسانك هائز اولماسی بر حکمت شرعیه اجتماعیه مستند اولدینندن بو خصوصده مدار اعتراض اولاماز .

ذاتاً ادوار قدیمدن بری هیچ بر قومده اهلیت طلاقك قادینلره بخش ایدلیدیکی کورولممشدر .

واقعا طائفه نسانك بو حقدن محروم بر اقلیماسی بادی نظرده قاعده عدالت ومساواته منافی ، رجالك تحکم وتغلبندن منبعث کی کورنلر بولونابیلیر . لکن بر آرتعمیق نظر ایدلیدیکی تقدیرده بوجهتک پک بویوک بر عدالت و حکمته مستند و حقوق نسوانك ده از یاده محفوظیتنی متکفل اولدینی تظاهر ایدر .

قابل انکار دکلدر که قادینلر (هیئت عمومی لری اعتباریله) فکراً ، عقلاً نه قدر اعتلا ایدر لرسه ایتمینلر ارککلر قدر متانت ، سلامت ذهنه ، اصابت محاکمه به موفق اولامازلر . قادینلرک تشکلات دماغیه لری ، حالات لطیفه روحیه لری ، درعهده ایتمک لری وظائف خصوصیه لری بو کی خصائلده ارککلر ایله برسویده بولونابیلیمه لرینه مانعدر .

قادینلر خلقة ضعیفدرلر ، نجافت بینه لری ، لطافت فطریه لری ارککلر قدر تضییقات روحیه به مقاومت ایدم بیلیمه لرینه مساعد دکلدر . بعضاً الک عادی برسبیله پک درین بر یأس وتأثره دوچار اولورلر . صفوت قلبیه لری ایجاباتندن اولارق پک چابوق القآت خارجییه منلوبیتله محاکمه لرینی غائب ایدم بیلیرلر . آرتق بوحال ایله بر ابراهیمت مخصوصه سی قابل انکار اولمایان حق طلاقك قادینلره بخش ایدلمه سی ناصل موافق اولور ؟ بوحالده انقض المباحات اولان طلاقك ده از یاده وقوع بولماسنه سببیت ویرلمش اولمازی ؟ طلاقك کثرت وقوعی ایسه حکمت اجتماعیه منافیدر ، هر وجهه مسعودیتنی آرزو ایتمدیکمز جنس لطیف نسانك منفعتیله غیر قابل تألیفدر .

بوابده خاطر کن بر صورت واردر که اوده بالتراضی عقد ایدیلن

دیگر بر حدیث نبویہ (خیرکم خیرکم لاهلہ وانا خیرکم لاهلی) مبسوط سرخسویہ دینیپورکہ: بعض علمایہ کورہ بر ضرورت تحقق ایتدیکہ طلاق، مباح اولماز. نته کیم: (لین الله کل ذواق مطلق) حدیث شریفی مجرد استیفای حظوظات مقصدیلہ متصل قادیان اولوب بوشایان کیمسه لریک نه قدر مذموم رجحرت کتده بولون دقلرینی کوستر مکده در. منحة الخالق ده بیان اولدینی اوزره بلا حجة وقوع بولان طلاق ایله نکاحدن بکله نیلن فائده لر فوت اولور، ککک زوجیه وککک زوجیه نک اولاد واقاربتہ بیوده یرہ اذا وجفا ایدیش اولور. ایشته بو وجهله طلاق محظوردن خالی دکدر. بناء علیه بر قادیان زوجنک مشروع امر لینه اطاعت ایدر، حسب البشریه کندیسندن صادر اولمش بولونان نشوزی، سوء امتزاجی ترک ایلر ایسه آرتق اولیه بر قادیانی تطلیق ایتک شیمه انصاف و دیانتله قابل تألیف اولماز. نته کیم فرغان مینده: (فان اطعنکم فلا تبغوا علیهن سیلاً) بویورلشدرک «زوجہ لر کز سزه اطاعت ایدر لرسه آرتق آنلردن افتراقه وسیله آرامایکنز. مألده در.

بو امر جلیل السینک مابعدنده: (ان الله کان علیاً کبراً) بویوریلورکہ یک مهم تنبیہات سبحانیہ بی متضمندر.

عادتا دینلیمش اولیورکہ: جناب الله کمال علویت و کبریاسیله برابر عاصی قوللرینک توبه لرینی قبول ایدییور، کندیلرینی عفو و مغفرتنه مظهر بویوریلور. او حالده نشوزینی ترک ایدرک دائرة اطاعته رجوع ایدن زوجہ لر کز حقتده سزک عفو و صفح ایله معامله ایتمه کز اولی اولمازی؟

ینه دینلیمش اولیورکہ: قادیانلر هر نه قدر ضعیف اولدقلری جهته حقلرنده ارککلر طرفندن واقع اولاجق مظالمی دفعه مقتدر دکلر سده جناب حق قوت و عظمته، عدالت مطلقه مالک اولدیلندن قادیانلره ظلم ایدن ارککلردن اخذ انتقامه قادردر. ارککلر بوجهقی دوشونوبده قادیانلره ظلم ایتکدن و آنلری بلالزوم تطلیق ایتکدن حذرایتسینلر. فی الحقیقه قادیانلر ضعیفدرلر، یک رقیق برحسه مالک اولدقلرندن جزئی بر وسیله ایله محاکمه لرینی، اعتدال لرینی غائب ایدرک حدت لرینه مغلوب اولابیلیرلر و جوق کره بر مقصد مخصوصه مستند اولمقسزین زوجک خوشنه کتیمه به جک لاقیردیلرده بولونورلر. فقط قوت بدنییه، متانت قلبه، حسن محاکمه به مالک اولماسی لازم کلن بر ارکک ایچون یاقیشمازک هجان بویله برحالی وسیله اتخاذا ایدرک طلاقه توسل ایتسین. بر ارکک رفیقہ حیانتک بعض قصورلری حقتده اغماض عین ایتیلدر. حسن سیاست و اداره سیله شریکة حیانتک اخلاق و اطوارینی اصلاحه چالیشمالیدر.

بر کیمسه خلقاً، خلقة کریه کوردیکی زوجهنک بوحالته تحمل

ایدییور؛ فقط بو خصوصده لازم کان دلائلی احضار ایدمه میور. شیمدی بویله اتهام ایتدیککی بر قادیانله ادامه زوجیه مجبور ایدیله جک، دکلی؟ عجبا بوحال ایله برابر ادامه زوجیت ناصل قابل اولابیلیر؟ آرتق بو ایکی رفیق حیانتک هیئت اجتماعیه آرسنده کی موقعلری نه اولور؟

دیلم که زوج احضار ایتدیککی دلائل و پینانه بناء محکمه دن طلاق قراری آلدی؛ بو حالده قادیانک حالی نه اولور؟ هر نصلسه بر کره اخلاق سزلنده بولونمش، یا خود بویله بر فضیحه دن دامن عصمتی بری اولدینی حالده مجرد احضار ایدیلن دلائله بناء بوفضیحه ایله محکومیت بدبختلکسه دوچار اولمش اولان بوقادین ایچون آرتق جمعیت آرسنده یاشامق نه قدر کسب مشکلات ایدر. یا بونلردن دنیا به کلش اولان چوجوقلرک آتیسنی، ناصیه ناموسلری اوزرنده ناقابل زوال بر صورتده نمایان اولاجق اولان لککی دوشونمک لازم کلزمی؟

حاکم حضورنده آنالرینک سفاقتی، سوء تربیه سی ثابت اولدقدن سوکره آرتق بونلر کندی والد لرینه قارشی نه کبی برحس ایله متحسس اولاجقلردر؟ عجبا والد لرینک بوفضیحه سی بویله تشهره سبب اولان پدرلری حقتده دخی نه کبی بر فکرده بولوناجقلردر؟ آرتق بونلرک آرسنده محبت و صمیمیتدن اثر قالمی؟

بناء علیه طلاق مسئله سی محکمه به تودیع ایتکدن ایسه یالکنز زوجک تقدیرینه، وجدانته، تربیه دینه سنه نفویض ایلک البته دها زیاده موافق حکمت و مصلحتدر.

فی الواقع طلاق حقتده کی مساعده شرعییه سوء استعمال ایدن بر طاقم ارککلره مع التأسف تصادف اولونیور، فقط بو قصور، تربیه اسلامییه بحق نائل اولامایان کیمسه لره راجعدر.

الحاصل هر هانکی نقطه نظر دن باقیلیرسه باقیلین شریعت منوره منک طلاق خصوصنده کی احکام حکمت التامی ده هر درلو تنقیداته هدف اولمقدن متعالیدر.

* *

طهور حقتده کی تمیزات شرعیه:

اولجده بیان اولوندینی اوزره طلاق آنجاق بر ضرورت حیاتیه دن طولانی جواز شرعی به اقران ایتشددر. یوقسه طلاقده اصل اولان حرمتدر. بر ضرورت تحقق ایتدیککه رابطه زوجیتک محافظه سیله طلاقدن اجتناب ایدلمه سی خصوصنده بر جوق و صایای شرعیه، تنبیہات عالیه وارددر. از جمله: (وعاشروهن بالمعروف) امر السہمی موجبجه زوج، زوجیه سیله حسن معاشرته، یعنی قولاً، فعلاً لطف و احسان ایله معامله ده بولونمایه دیانته مجبوردر.

انس بن مالک رضی الله تعالی عنه دینورکہ: بن حضرت پیغمبردن «مؤمنلرک ایمان جهتله اکلی کیمدر؟» دیه سؤال ایتدم. علیه الصلاة والسلام حضرتلری ده: (احسنهم خلقاً مع اهله) دیه جواب اعطا بیوردیلر.

ایدرده آتی تحت نکاحنده ابا ایلمر ایسه مأمولدرکه بویوزدن بویوک برمکافاته ، مثلا خیرلی اولاده نائل اولورده آرتق آره لرنده کی کراحت و منافرت برحبت و الفته منقلب اولور . نته کیم : (و عاشروهن بالمرور فان کرهتموهن فمسی ان تکرهوا ششیئاً و یجعل الله فیه خیراً کثیراً .) آیت جلیله سی بو حکمت عالییه بی ناطقدر .

ملنی مجلس تدقیقات شرعیه اعضاسندن

عمر نصرمی

اجتهاتده غربجیلیق و بوزغونجیلیق :

عصری قانون

۲

ملتزمک متدین برکتله اسلامییه ، حکومتتمزک برجهوریت اسلامییه اولسی اعتباریله جمعیتتمزک استناد ایده چی اساسات اجتماعی و حقوقیه نیک عنعناتمه توافق ایلمسی بر ضرورتدر . کندیلرینی بوضورتله مقید عد ایتیلر بولونه بیلیر . فقط دائماً اقلیتده قالمغه محکوم اولان بوقاعتلرک تجلیات حیاتییه ده مثبت برقیتمی اولدیغی ادعا ایدیله من . علوم اجتماعییه کوستریبورکه : احتیاجات ، حیاسات ، مزاج ، شرائط محیطیه ، و تکامل قانونلرینک تأثیراتی آلتنده تمرکز و تبلر و عصرلرک ضروریله تأید ایدن دساتیر دینه و اجتماعییه الکتاب ، مفکوره لر در و کیتدیجه متکامل بر شکل آلمغه مستعددر لر . جمعیت و افراد حیاتنک هر صفحه سنده نفوذ و قوتی کوسترن اساس مبدائل نظر دقته آلمیه رقی یکی ذهنیتلرک تطبیقاتی اجتماعی صارسینتیلری ، ملتک انهدامنی ، تردینی دعوت ایدر . بونک ایچوندرکه : هر ملتک کندینه خاص اولان اوصاف میزه لری ، عنعناتی شایان حرمت عداولتمس و بونلره حقارت قانوناً مستلزم جزا کورولمشدر . حالبوکه غربجیلر من نه علوم اجتماعی نیک دستورلرینه ، نه ده ملتک تشکیلات روحیه سنه اهمیت و یرمیه رکی مبدای ماضییه عاند اولان شیلری بیقمق لزومنه قانع اولمشلر در . بوقاعته نظراً ، « قرون وسطائی بر شکلیت ارانه ایدن ، « ته ئوقراسی و قله ریقالمزیم » انفاضیله مالمال اولان حقوقیاتیتمزی بوقایادن قورتارمق لازمکیلور مشا .

معلوم اولدیغی اوزره اجتماعیات ، حقوقیات بالکتر علمه ، عرفانه استناد ایتیمی اقتضایدن و اساساً بشقه درلو تلقی اولتمسنه امکان متصور اولیان موضوعلر درکه : سربست ، تحلیلی و تنقیدی مناقشات ایله تنور ایدر و وجدانلر حقیقتک حکمنی و یرر . هر هانکی بر اساسک غیر عصری ، غیر کافی اولدیغنه قرار و یره بیلیمک ایچون ، « نقاط استنادیه من ماضیدن ، هم ده اون اوج عصرلرک بر ماضیدن اقتباس قوت ایتمکده در . بشریت ایسه متبادیاً تکاملده در . قرون وسطی بادیه نشیناننک بسیط احتیاجلرینی تأمین ایچون وضع اولنان دستورلرله بو کونکی مترقی

النسانیت اداره ایدیله من . نوغندن عندی منطق نظریه لری برحبت ، بر برهان تشکیل ایتیمز . بلکه ماده و وقایع ذکر یله هانکی اساسانک هانکی سبیلردن دولایی ترقیمزه انکل اولدیغنی ، حقوق اسلامییه ده عدالتی تأمین ایتیمز ، وجدانلری تطمین ایده مین هانکی قسملر بولندیغنی ذکر ایتیمک ایجاب ایدر . دلیل استناد ایتیمز ، وقایعه ، تمایلات و روحیات ملییه اویمایان جریان فکریلر علم ساحه سنده بر موقع اشغال ایده من .

اوقدر اصرار ایله حقوق ملییه اراسندن تبعید و تطهیری ایسته نیلن « ته ئوقراسی و قله ریقالمزیم » بقایاسی عیجا جمعیتمزه موجود میدر ؟ بحث ایدیلمن ته ئوقراسی ، که قانونلرک یر بوزنده حاشا جناب حقیق کولکه لری عد اولنان مستبد قراللر ، امپراطورلر طرفندن یا بلسی دیمکدر ؟ قرون اخیرده آوروپاده ظهوره کلن . بر طاقم انقلابات و جریانلر ده احداث و تسمیه ایدیلمن بو تعبیر اجنیتک اجتماعیتمزله اولان مناسباتی تدقیق ایتیمک ایچون اول امرده اسلامیته « ته ئوقراسی » نیک موجود اولوب اولدیغنی بیلیمک لازمدر . معاملاتده الکتاب بویوک و ذیشمول بر اساس متین اولان « اجماع امت » دستور شرعیسی ؛ ناسه عاند قوانینک تنظیمنده ، اداره ده ، طرز مساعییه معمول به اولسی لازمکلن « ازمانک تغیر یله احکام تبدل ایدر . » قاعده کلیه فقهیه سی ؛ خلفای راشدینک حق و عدله موافق اوله رقی طرز اداره ده والیرینی سربست بر اقلری و بو والیرک « مشورت » اساسیه استناداً اجرای امور ایلمری ؛ اسلامیته دور تشکل و تأسیسنه ، مصادف اولان زمان پیغمبری ده امور ملتک بالذات جناب پیغمبر طرفندن امتک و کیلرلی دیمک اولان اصحاب کرام ایله بالمشاوره اجرا ایلمسی ؛ اسلامیته دستور اساسیسی اولان قرآن کریمده « وامرهم شوری بینهم ... » آیت جلیله سنک عبادالله اوزرینه مشورتی حکم ایلمسی واضحاً ، صراحة ، یقیناً کوستریبورکه : مسلمانلرده ، ته ئوقراسی بو قدر و اوله ماز .

بش اون مستبد حکمدارک روح اسلامه مغایر اوله رقی بایدقلری کیفی قانونلر بالطبع اسلامیته اضافه ایدیله من . « باطل مقیس علیه اوله ماز . »

اسلامیتک حقوق ملتیه نه قدر رعایتکار اولدیغنک الکتاب بویوک دلیل ارتحال نبوتنا هیدن صکره ایلمک خلفانک . وصیت پیغمبری موجبجه . ملت طرفندن بالانتخاب تعیین ایلمسیدر . اون اوج عصر مقدم بو کون الکتاب مترقی اداره عد اولنان جمهوریتک حقیقی معناسیله بانسی اولان مسلمانلق ، انتخاب ایتدیکی امیرک عدالتسزلکی تقدیرنده خلای حقیقی یته امته بخش ایتمشدرکه : بوقوتی حائر اولان ملتک قوانین تنظیمنه اولان صلاحیتی و بوحقه مالکیتی بذاته ثابت اولور .

قله ریقالمزیمه کلنجه : « جناب حق طرفندن وضع ایلدیکی ادعا اولنان عنعنه لرک لایتغیر قانونلر عد اوله رقی جناب حقیق ترجانلری عد اولنان